

2004
NRI

TAHAKS

Tuulelohe
esimene
lend

Spinnerid Uus rubriik: Elva laste
on kuulsad lemmikloom talvelehekülg Teeme tihase!

ISSN 0134-2266

LIILI REMMEL

Uusaasta hommikul

Kas sa tead, mis mulle eile kõige naljakam tundus?" küsib Timm emalt, kes peseb hommikusöögi nõusid.

"Ei tea. Millal see kõige naljakam asi juhtus? Ma katsun ära arvata."

"Noo...", venitab Timm tähtsalt ja kõigutab jalgu. "See juhtus enne ja pärast ilutulestikku. Ja natuke ikka ilutulestiku ajal ka!"

"Las ma mõtlen...Enne ja pärast ilutulestikku...Kas see oli siis, kui me õues käisime?"

"Jah, just, õige!" kiidab Timm.

"Mis siis võis kõige naljakam olla? Kas see, kui te isaga mütsid ära vahetasite – sinul oli isa suur müts silmini ja isal sinu väike müts peanupu otsas?"

Timm raputab pead.

"Äkki see, kui sa naabri Veikoga kohtusid? Kas arvasin ära?"

"Ei arvanud! Võib ka öelda, et see oli kõige imelikum asi," teatab Timm.

"Võrreldes tavaliste päevadega oli kõige imelikum kindlasti see, et sul lubati nii kaua üleval olla," arwab ema.

"Mis selles nii imelikku oli! Ma olen ju suur poiss. Veiko oli ka ilutulestikku vaatamas, aga tema on minust palju noorem! Mina olen kuuene aga tema alles neli ja pool!" öiendab Timm.

"Hea küll, ära nüüd kraakle! Muidugi oled sa suur poiss. Ja vana aasta õhtul võib sellepärast kaua üleval olla, et uusaasta esimene päev on puhkepäev ja saab kauem magada," ütleb ema ja loputab kristalkaussi.

"Aga, suur poiss, kuivata see kauss nüüd ilusti ära." Ja ema annab Timmile kausi ja käteräti.

"Kõige naljakam ja imelikum oli see, et koridoris trepist alla minnes ja õues soovisid kõik üksteisele head aasta lõppu. Ja kui laevasireen käis ja ilutulestik hakkas, soovisid kõik need samad inimesed üksteisele head uut aastat. Ja nende kahe soovi vahel oli nii natuke aega! Nii natuke!" räägib poiss kiiresti ning näitab nimetissorme ja pöidlaga, kui natuke aega nende kahe soovi vahel ikka oli.

"No jah, kell kaksteist algas uus aasta ja õue läksid kõik natukene enne kahteteist, sellepärast sai veel head vana aasta lõppu soovida. Aga laevasireenid käivad täpselt kell kaksteist, sest laevakaptenid on ju väga täpsed. Selle järgi teadsid kõik, et uus aasta on käes. Mäletad, mõni üksik rakett lasti enne kahteteist ka. Suur ilutulestik algas muidugi kell kaksteist," vastab ema ja võtab kausi Timmi käest. "Aga sina oled tõesti suur ja tubli – kauss nii korralikult ära kuivatatud."

"Kas saite kahepeale valmis? Hakkame siis välja minema, õues on nii

ilus – päike paistab ja lumi sädeleb. Iilm nagu uusaasta kingitus," räägib isa kõõgiuksel.

"Jah, lähme Kadriorgu! Ma võtan kelgu ja lumelabida ka kaasa!" rõõmustab Timm.

"Kui sa mõnda tuttavat näed, siis võid talle head uut aastat soovida," lausub ema.

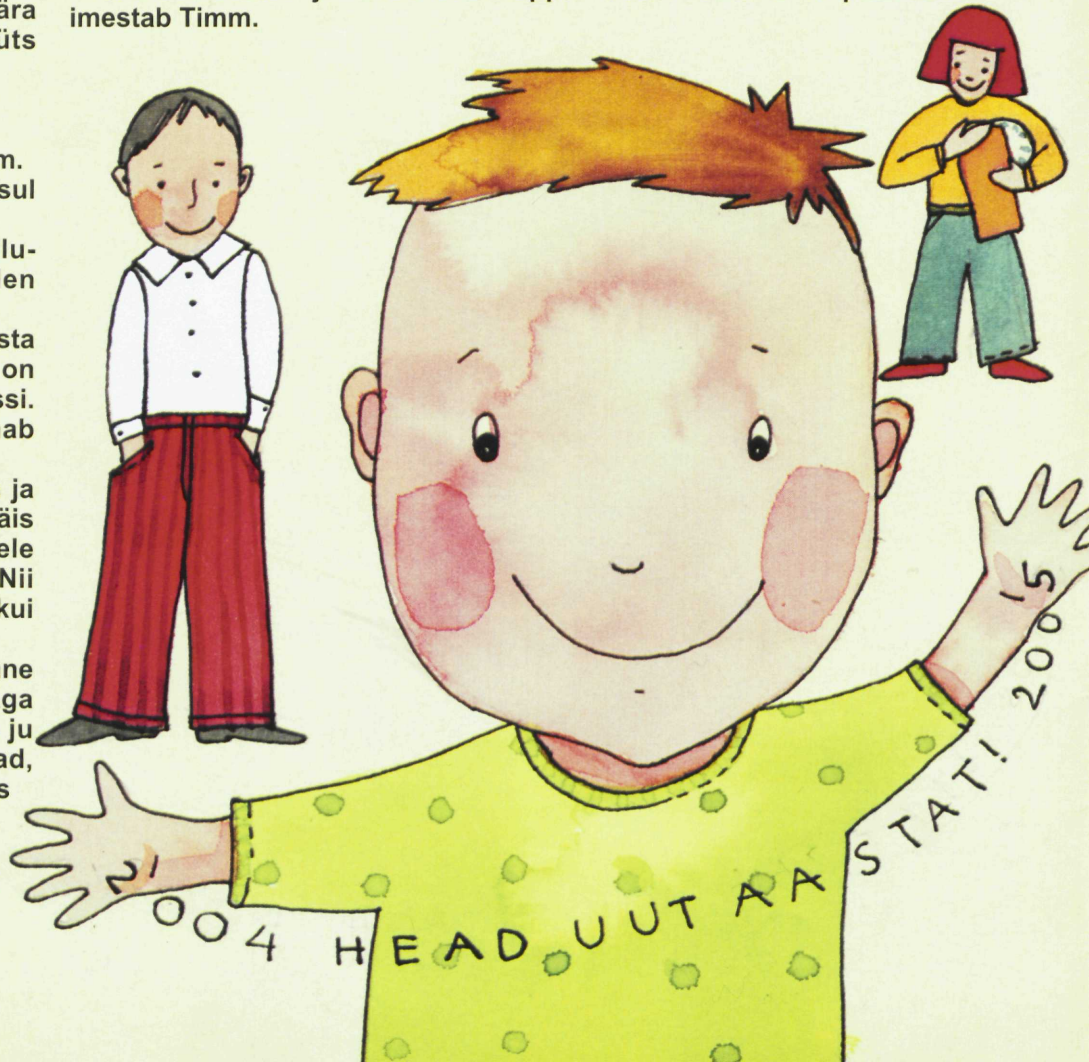
"Aga head aastalõppu ei või?" pärib Timm.

"Ei, sellega pead ootama veel terve aasta," vastab ema.

"Kas nii-nii kaua?" Timm sirutab mõlemad käed kuni sõrmeotsteni pikaks-pikaks.

"Jah, nii kaua ja kauem veel. Tervelt kaksteist kuud: jaanuar, veebruar, märts, aprill, mai, juuni, juuli, august, september, oktoober, november ja detsember peavad ära olema, alles siis tuleb järgmine vana-aasta õhtu," seletab isa.

"Aga on ju naljakas, et eile oli nii vähe aega nende kahe soovi vahel: "head aastalõppu" ja "head uut aastat" – ainult mõni minut. Aga täna on "head uut aastat" ja "head aastalõppu" soovi vahel terve pikk aasta!" imestab Timm.

Tuulelohe

AINO PERVIK

esimene lend

Tuulelohe elus algas väga otsustav päev. Õieti oli see üldse esimene päev tuulelohe elus. Tuulelohe oli nimelt alles varahommikul lõplikult valmis saanud.

Tuulelohe meeldis endale väga. Kõigepealt oli ta lähedalt värviline. Siis olid tal peas hästi suured silmad, millega nägi absoluutselt kõike. Oli ka suur suu, millega sai rääkida. Tegelikult tal ainult pea oligi. Ja kohe pea küljes oli tuulelohel tervelt kolm värviliste lintidega saba. Võis arvata, kui ilusasti hakkavad need tal lennates järel lehvima. Päev oli päikesepaisteline ja väga tuuline, otsekui loodud tuulelohe lennutamiseks.

Tuulelohe peremees toppis tuulelohe kitsasse umbsesse auto pakiruumi, kuhu tuulelohe vaevu ära mahtus. Peremees sõitis lagendikule mere ääres. Tal oli plaanis hakata tuulelohet karmilt treenima. Tuulelohe pidi võitma talle võistlustel hinnalisi auhindu.

Tuulelohel oli küljes pikk pael. Selle abil kavatses peremees juhtida tuulelohe liikumist nii nagu vaja.

Tuulelohele ei meeldinud ei pael ega juhtimine mitte üks pörm. Tuulelohe tahtis olla täiesti iseseisev. Ta tahtis olla vaba nagu lind. Tuulelohel oli kindel plaan põgeneda. Ja ära ta põgeneski. Kõrgel taeva all oli sellel tuulisel päeval täiesti lihtne leida pöörane tuulehoog, kes vähimagi vaevata tõmbas tuulelohe paela küljest lahti. Pael kukkus alla ja tuulelohe oli vaba!

Pöörane tuulehoog võttis tuulelohe kaasa. Tohutul kiirusel liikusid nad mere kohale. Oi, kui imeline oli see lend! Tuulelohe sabad lehvisid lainetava vahuse mere kohal ja pöörane tuulehoog mängis nendega, kuni nad olid sassis ja sõlmes.

"Mida sa teed!" pahandas tuulelohe. "Jäta mu sabad rahule!"

Pöörane tuulehoog hakkas itsitama ja laskis tuulelohe lahti.

"Uhhuu!" hüüdis ta ja kadus, nagu poleks teda üldse kunagi olnudki.

Tuulelohe hakkas langema. Õhuvooludes pööreldes vajus ta üha enam ja enam alla. Paraku polnud all enam kindlat maad nähagi. All oli lai lage meri. All oli tuule käes lainetav vesi. Tuul aga läks aina tugevamaks. Tõusmas oli torm.

Tuulelohe ei tahtnud avasilmi otse hukatusse tormata. Tuulelohe oleks tahtnud silmad kinni pigistada. Paraku ei olnud talle laugusid tehtud. Tuulelohel olid ainult suured pärani silmad, mida kinni panna ei saanudki. Nii pidi ta vaatama vastu oma kindlale surmale. Tormis mässavas vees vettib tuulelohe ju kiiresti läbi, läheb raskeks ja laguneb tükkideks. Siiski ei olnud saatus tuulelohele nii koledat lõppu määratud. Tuulelohe nägi äkki veest kerkimas kedagi suurt ja tumedat. Suur ja tume hüüdis heasüdamlikult: "Tüüri siia, pisike!"

Tuulelohe võttis kogu oma osavuse kokku ja tal õnnestuski laskuda suure ja tumeda turjale.

Suur ja tume oli vana allveelaev.

Allveelaev tegi luugi lahti ja ütles: "Hüppa sisse, pisike!"

Tuulelohe vaatas kartlikult allveelaeva luugist alla. Siis vaatas ta tormist merd ümberringi ja laksuvaid laineid. Lained olid tuulelohe juba päris märjaks kastnud. Allveelaevas oli pime ja kuiv.

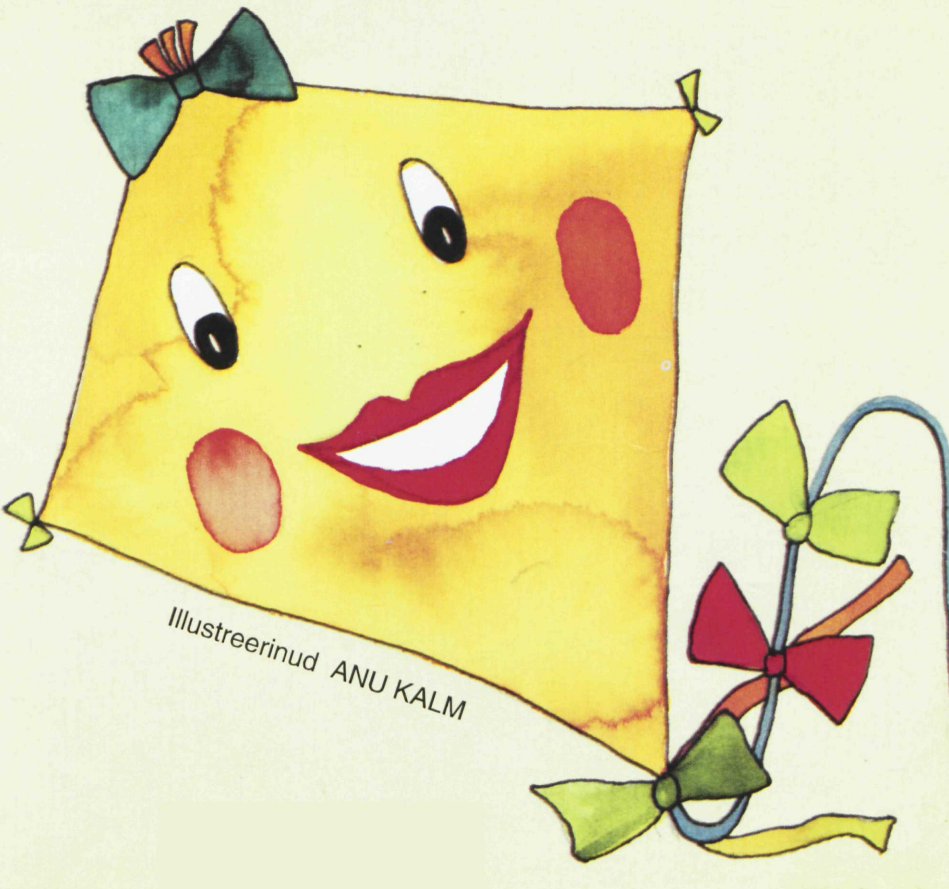
"Hüppa, hüppa," ütles allveelaev. "Ma pean põhja tagasi minema. Siin üleval kisub tormiks."

"Vee põhja!" kiljatas tuulelohe.

"Aga muidugi," ütles allveelaev. "Lähme alla ja kuivatame su ära. Pärast tormi võin ma su jälle õhu kätte tagasi toimetada. Muidugi kui sul minu juures just meeldima ei hakka."

Vana allveelaev oleks küll tuulelohet endale seltsiks tahtnud. Kuid ta ei olnud mingi isekas allveelaev. Tuulelohe jäi kogu tormi ajaks allveelaeva varjule. Ja siis viis vana allveelaev ta üles tagasi ja laskis lendu.

"Tule mõnikord jälle tormivarju!" hüüdis vana allveelaev tuulelohele järele.

Illustreerinud ANU KALM

KRISTIINA KASS

Minu õde Liisa

Mina olen suur õde. Minust sai suur õde kohe, kui emme mulle väikse õe sai. Too on veel nii väike, et teda peab igale poole kandma. Ja ta ei oska veel eriti midagi muud kui nutta ja naerda ja lusikast süüa. Istuda oskab ta ka, kuigi kõigub kord ühele ja kord teisele poole. Ja kukub ümber, kui natuke puhuda.

Emme ei pea tööl käima. Ta ainult puhkab päevad läbi. Seda nimetatakse emapuhkuseks. Isadel on jällegi isadepuhkus. Mina ei saa aru, miks keegi ei ole õepuhkust välja mõelnud. Suured õed peavad koolis käima, ükskõik kui väike õde ka kodus ei ole.

Siis, kui mina suureks saan, leiutan kohustusliku õepuhkuse ja venna-puhkuse. Ja võib-olla ka vanaema- ja vanaisapuhkuse. Ja onu- ja tädipuhkuse. Võib-olla siis oleks ka mu Saksamaa tädil aega meid vaatama tulla. Kui oleks lausa seadusega määratud tädipuhkus.

Emme meelest on Liisa hirmus nunnu beebi. Isegi kui ta terve öö karjub. Ja isegi kui ta terve pudelitäie piima emme sülle oksendab.

Ka issi meelest on Liisa maailma kõige armsam beebi. Isegi kui ta issit juustest tirib ja oma sõrmed issi silma torkab.

Aga kas mina olen armas, kui ma natuke jogurtit elutoa diivani peale tilgutun? Või pastakaga oma matemaatika vihikut sodin? Või oma sukkpükste põlve peale augu löikan? No muidugi mitte! Vähemalt mitte emme meelest.

Minu arvates oleks kohutavalt tore beebi olla. Beebid ei pea koolitoid tegema ega oma tuba koristama ega keedetud herneid sööma.

Emme ei saa asjast üldse aru.

"Kas sa tõesti arvad, et beebide elu on mõnusam kui seitsmeaastaste oma?" küsis ta mult ükskord. See oli siis, kui ma Liisa närimisrõnga sisse augu olin närinud, nii et sellest vesi mänguasjade kasti nirises.

"Ma TEAN, et on!" ütlesin mina.

Siis lubas emme mul terve päeva beebit mängida. Ma võisin lutipudelist sooja piima juua ja igale poole käpuli roomata ja oma põialt imeda.

Siis tuli mulle meelde, et on laupäev.

"Kas ma kommi saan?" küsisin. "Mul on täna kommipäev!"

"Ega siis beebid kommi ei söö!" ütles emme. "Pealegi ei saa ma üldse aru, mis sa räägid, sest sa ei oska veel rääkida."

See asi mulle küll ei meeldnud. "Oskan küll!" ütlesin ma. "Mina olen selline beebi, kes oskab rääkida ja kommi süüa!"

Ma võtsin tabureti ja ronisin kommikapi kallale.

Emme ütles, et beebid ei oska ronida ja nad ei tohi kapist midagi ise võtta. Ja neile ei loeta õhtul Harry Potterit ega viida pühapäeviti uisutama. Ja spagetit ja hakklihastet võivad nad süüa alles siis, kui ei ole enam beebid.

Emme ütles, et ma pean nüüd otsustama, kas tahan olla beebi või seitsmeaastane laps, sest seitsmeaastaseid beebisid ei ole üldse olemas.

Siis ma mõtlesin, et tegelikult on suureks olemises ka palju häid külgi ja las see Liisa siis mängib beebit, kui tahab. Ja emme lubas, et ka mina võin mõnikord ta süles istuda, kuigi olen suur õde. Aga ainult siis, kui ma oma põialt ei ime ja Liisa mänguasju katki ei näri.

Illustreerinud TIINA REINSALU

Liisa

sünnipäev

KRISTIINA KASS

Liisa saab aastaseks. Liisa on minu väike õde ja mina olen suur õde.

Emme ütleb, et Liisa ei ole enam beebi, vaid väike tüdruk. Asi on nii, et beebid on beebid ainult nii kaua, kuni nad aastaseks saavad. Imelik lugu, eks. Emme ütleb, et Liisale peab korraliku sünnipäevapeo korraldama. Sellise, kus on tort ja külalised.

Minu meelest on sünnipäevad hirmus toredad. Aga sellest ma küll aru ei saa, miks kõigepealt peab nii hullu moodi koristama.

"Sa pead oma toa korda tegema," ütleb emme. Kuigi sellest pole mitte mingit kasu. Kui meile tulevad minu ja Liisa tädipojad ja täditütred külla, läheb mul tuba uuesti segamini ja koristamine on olnud täitsa ilma asjata.

Emme ise ka koristab hoolega. Ta korjab põrandalt ära kõik mänguasjad, mis Liisa on elutoa ja esiku ja köögi põrandale tassinud ja paneb need mänguasjade kasti. Siis korjab ta põrandalt kokku ajalehed ja reklaamilehtede räbalad, mis Liisa on ajalehekorvist välja kiskunud. Ja siis korjab ta põrandalt üles minu ja Liisa riided ja Liisa pudipõlled ja puhtad mähkmed ja meie kõikide kingad, mis Liisa on mööda põrandat laiali tassinud. Kõik need asjad korjab emme kokku ja paneb oma õigele kohale riidekappi ja mustapesukorvi ja esiku kingariiuks ja mänguasjade kasti.

Siis peab issi tolmu imema. "Tee ruttu," ütleb emme, "enne kui Liisa jälle hoogu saab."

"Põrandad peab ka veel ära pesema," ütleb emme ja hakkab köögipõrandat pesema. "Meil on juba hirmus kiire," ütleb emme, "külalised tulevad kohe varsti. Kas oled oma toa ära koristanud?" küsib emme. "Tubli!" (kuigi ma ei olegi veel jõudnud koristada). "Pane kleit selga ja pese suu ära, see on täitsa punane, kes lubas maasikaid süüa, need on tordi jaoks, armas taervas, tort on veel keldris ja kaunistamata!"

Emme on täitsa närviline, kuigi kodu on juba täiesti korras. Ta saadab issi keldrisse tordi järele ja käsib mul Liisale kleidi selga panna ja läheb ise duši alla.

Kui emme lõpuks ometi vannitoast välja tuleb ja on kleidi selga pannud – miks me ometi kõik peame kleidi selga panema, kuigi tavaliselt kanname alati pükse, peale issi muidugi, kes kannab ALATI pükse – vaatab emme kella.

"Vist ikka jõuame õigeaks ajaks valmis," ohkab ta. "Oli see alles tohuvabohu! Kuhu sa selle tordi panid?" küsib emme issilt. "Ma puistan sinna kähku maasikaid peale."

"Söögilauale," ütleb issi ja emme kiirustab maasikakarbiga söögitungi.

"APPIKENE!" kiljatab emme ja pillab maasikad põrandale.

"Appikene!" hüüab issi, kui jõuab kohale, et vaadata, mis emmel hakkas.

"Appikene! Liisa, mida sa ometi teinud oled!" ütlen mina.

"Nämm-nämm!" ütleb Liisa ja naerab. Ta istub põrandal ja sööb oma sünnipäevatorti. Tort ise on ka põrandal, täitsa käkker-mäkker segamini ja Liisa topib seda kahe käega suhu.

Siis heliseb uksekell ja külalised tulevad sisse.

"Tulge torti sööma," ütlen mina ja proovin lusikaga põrandalt tüki. "See on hirmus hea!"

"Meie emme ei luba meil kunagi põrandalt süüa!" ütleb tädipoeg Niklas.

"Aga meie emme pesi just põranda ära," ütlen mina.

Emme ohkab ja pööritab silmi. "No sööge siis!" ütleb ta ja jagab kõigile lusikad. "Mina ei jaksa enam koristada."

"Tõepoolest maitsev tort!" kiidab vanaema. "Mida sa sellesse õieti panid?"

"See on arvatavasti natuke põrandapesuvahendi maitsega," pomiseb emme nii, et vanaema ei kuule. Liisa sünnipäevapidu on hirmus lõbus, kuigi me ei tee midagi muud kui sööme torti. Kui kaheksaseks saan, tahan ma täpselt samasugust pidu. Aga võib-olla hoopis šokolaaditordiga.

KARL MARTIN SINIJÄRV
Olen vorstiviil

ROOSAST JUPIST LÕIGATUD,
SÄRISEMA HÕIGATUD,
PRUUNISTUMA AETUD,
HÄSTI MAITSVAKS PRAETUD:
OLEN VORSTIVIILAKAS!

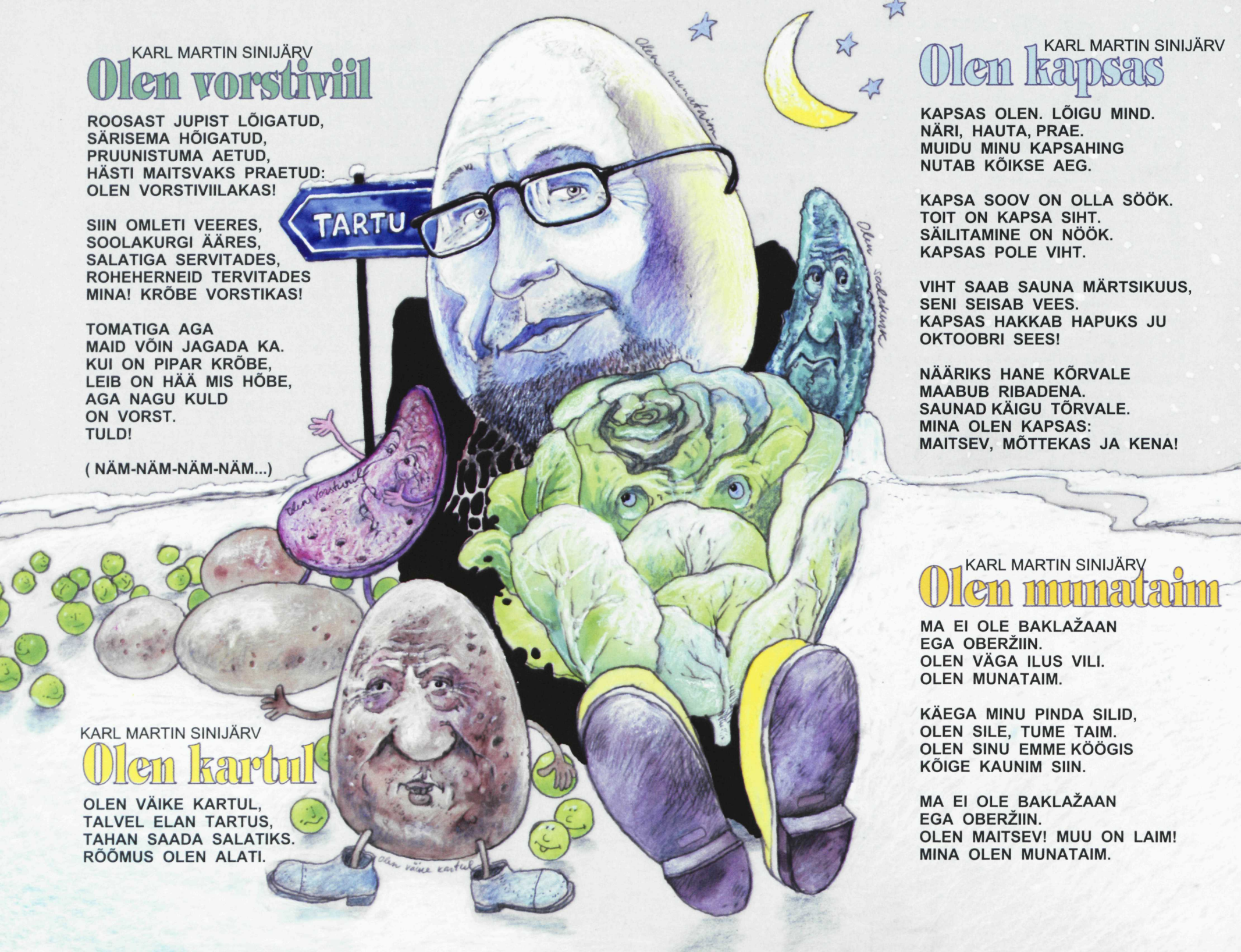
SIIN OMLETI VEERES,
SOOLAKURGI ÄÄRES,
SALATIGA SERVITADES,
ROHEHERNEID TERVITADES
MINA! KRÕBE VORSTIKAS!

TOMATIGA AGA
MAID VÕIN JAGADA KA.
KUI ON PIPAR KRÕBE,
LEIB ON HÄÄ MIS HÕBE,
AGA NAGU KULD
ON VORST.
TULD!

(NÄM-NÄM-NÄM-NÄM...)

KARL MARTIN SINIJÄRV
Olen kartul

OLEN VÄIKE KARTUL,
TALVEL ELAN TARTUS,
TAHAN SAADA SALATIKS.
RÕOMUS OLEN ALATI.

KARL MARTIN SINIJÄRV
Olen kapsas

KAPSAS OLEN. LÕIGU MIND.
NÄRI, HAUTA, PRAE.
MUIDU MINU KAPSAHING
NUTAB KÕIKSE AEG.

KAPSA SOOV ON OLLA SÖÖK.
TOIT ON KAPSA SIHT.
SÄILITAMINE ON NÖÖK.
KAPSAS POLE VIHT.

VIHT SAAB SAUNA MÄRTSIKUUS,
SENI SEISAB VEES.
KAPSAS HAKKAB HAPUKS JU
OKTOOBRI SEES!

NÄÄRIKS HANE KÕRVALE
MAABUB RIBADENA.
SAUNAD KÄIGU TÕRVALE.
MINA OLEN KAPSAS:
MAITSEV, MÖTTEKAS JA KENA!

KARL MARTIN SINIJÄRV
Olen munataim

MA EI OLE BAKLAŽAAN
EGA OBERŽIIN.
OLEN VÄGA ILUS VILI.
OLEN MUNATAIM.

KÄEGA MINU PINDA SILID,
OLEN SILE, TUME TAIM.
OLEN SINU EMME KÖÖGIS
KÕIGE KAUNIM SIIN.

MA EI OLE BAKLAŽAAN
EGA OBERŽIIN.
OLEN MAITSEV! MUU ON LAIM!
MINA OLEN MUNATAIM.

HENNO KÄO
Tasuta

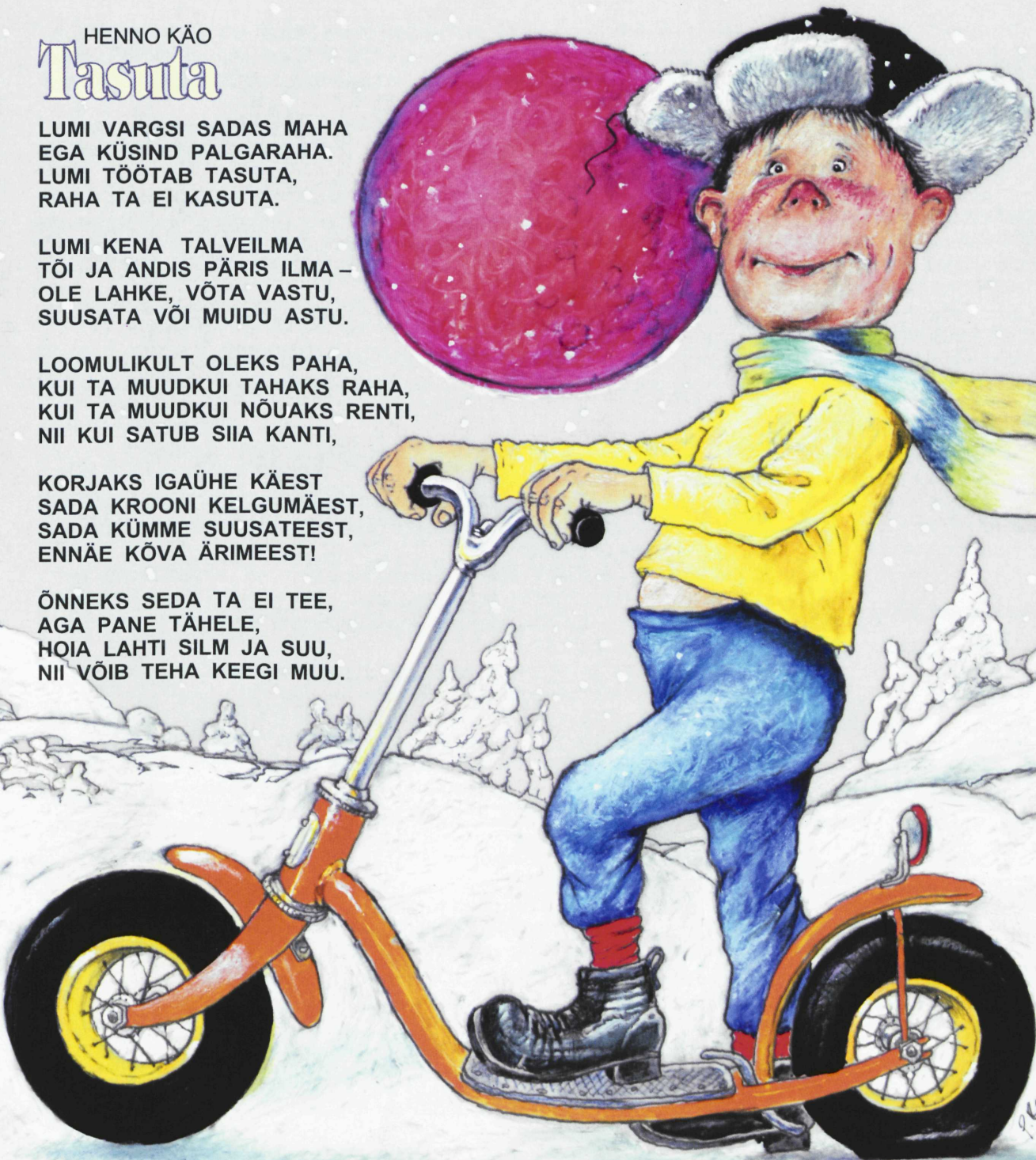
LUMI VARGSI SADAS MAHA
EGA KÜSIND PALGARAHA.
LUMI TÖÖTAB TASUTA,
RAHA TA EI KASUTA.

LUMI KENA TALVEILMA
TÕI JA ANDIS PÄRIS ILMA –
OLE LAHKE, VÕTA VASTU,
SUUSATA VÕI MUIDU ASTU.

LOOMULIKULT OLEKS PAHA,
KUI TA MUUDKUI TAHAKS RAHA,
KUI TA MUUDKUI NÕUAKS RENTI,
NII KUI SATUB SIIA KANTI,

KORJAKS IGAÜHE KÄEST
SADA KROONI KELGUMÄEST,
SADA KÜMMET SUUSATEEST,
ENNÄE KÕVA ÄRIMEEST!

ÕNNEKS SEDA TA EI TEE,
AGA PANE TÄHELE,
HOIA LAHTI SILM JA SUU,
NII VÕIB TEHA KEEGI MUU.

Illustreerinud PRIIT REA

ANDRUS NORAK

Kui sa lähed

SIIS KUI SINA JALA LÄHED,
MINEMA PEAD HAKKAMA.
PALJU VÄHEM AEGA LÄHEB
SIIS, KUI LÄHED RATTAGA.

SEE, KES LÄHEB TÕUKEKAGA,
RATTAMEHEST PÜSIB TAGA.
KÕIGE KAUEM AEGA LÄHEB
SEL, KES KUHUGI EI LÄHE.

SEE, KES LAMAB ÜHEL KOHAL,
ÕELDA VÕIKS, ON JUBA KOHAL.
TA ON JÕUDNUD KOHALE,
PIKUTAB JA KOHANEB.

ANDRUS NORAK
Marss

SÄRAB MARSS MU AKNA TAGA
ÕÖSEL, SIIS KUI MINA MAGAN.
TÄNA, KUI LÄEB VOODI PERE,
MARSILE MA TEEKSIN TERE.

TUTTAVAMAKS SAADA TAHAKS,
LOODAN, MARSS EI PANE PAHAKS
KUI MA TEDA ÕÖSEL VAATAN,
AITAN AEGA MÕÖDA SAATA.

ÕHTU KÄES ON, TULEB ÖÖ,
ÜTLEN KÕIGILE: "HEAD ÖÖD!"
JUBA MAGAMA SEAB PERE,
MARSILE KUI ÜTLEN: "TERE!"

ISA IMESTAB: "MIS MARSS?
MINE MAGAMA NÜÜD, MARSS!"

Lendav ÕUNAPUU

HEIKI VILEP

Kättemaks algas ootamatult. Roland komistas millegi otsa, mida ei olnud. Ta kukkus ja löi pea vastu kirjutuslauda katki. Eialgu ei uskunud seda keegi. Aga kui poiss hakkas juba õues – lagedal maal ei kasvanud ühtegi puud – okstega nägu kriimustama, istus pere nõu pidama.

Vaimudesse ei uskunud keegi. Arutati asja nii ja naa, kuid tulemusteta. Siis otsustas pereisa katse kasuks.

Rolandil lasti käia papsi sabas. Isa jalutas lühikeste mõõdetud sam-

mudega mööda tuba, ilma et midagi oleks juhtunud. Kui aga Roland temast sammu võrra maha jäi, komistas ta kohe millegi otsa. Lõpuks õppis poiss eristama nähtamatute asjade kuju ja mõningaid neist isegi ära tundma.

"See oli nüüd küll see vana auto, mis katki läks, kui ma talle eelmisel aastal peale istusin," tundis ta pärast järjekordset põlve marraskile kukkumist mänguasja ära.

"Kõige valusamini jääb ette jalgratas, mille ma vihaga vastu seinaga viskasin," kaebas Roland emale. "Ja see noor õunapuu, mille ladva ma ükskord ära murdsin, see kriimustab kõige kõvemini."

Perekond oli nõutu. Poeg nägi välja nagu oleks ta sõjast läbi käinud. Tuli midagi otsustada.

"Sa pead neilt andeks paluma ja tehtud kahju kuidagi heastama," avaldas isa arvamust.

"Aga õunapuu on juba ära kuivanud!" oli Roland abitu. "Ja auto pliidi all tuhaks põlenud. Jalgrattast on veel midagi alles, aga kõik on nii roostes..."

Õösel nägi Roland unes lendavat õunapuud. See oli üleni õites ja oleks justnagu kilganud päikesele vastu.

Värske värvikihiga jalgratas tegi hoovi peal vallatuid tsirkusetrikke. Mänguautole oli ehitatud uus kast ja ta vuras ümber liivahunniku, aidates ehitada uut silda.

Hommikuks oli Roland otsuse teinud. Ta palus isa, et see aitaks mänguauto jaoks teha kabiini ja treida rattaid. Ise sai ta hakkama kastiga. Auto pidi tulema täpselt sarnane ärapäletatuga. Rohelist värvi käis ta naabri juures laenamas.

Jalgratta remontimise peale kulus neil tervelt kaks päeva. Kuna see oli Rolandile juba väikseks jäänud, siis kinkisid nad ratta naabripoistele.

Kuigi Roland polnud veel murtud õunapuu heaks midagi jõudnud ette võtta, tundis ta siiski sel päeval vaid korra näol tema õite puudutust. Enam ei kribitud teda okstega nagu vanasti.

"Tead," rääkis ta emale, "istutame hoopis uue õunapuu! Paneme noore istiku mulda. Siis läheb ehk endise puu hing tema sisse."

Õeldud-tehtud. Noor puu kosus tänu kastmisele kiiresti ja nüüd hakkas Roland tähele panema hoopis iseäralikke asju. Teda mitte ainult ei säästetud kriimustustest, vaid iga kord, kui ta õunapuule lähenes, tundis ta erilist sooja hingust ja tujutõusu.

Sellest ajast saadik ei komista Roland enam olematute asjade otsa.

Nüüd, mil ta on kasvanud suureks meheks, ei usu ta enam õieti midagi, mida ei saa näha või katsuda. Ometi lendab aeg-ajalt õunapuu temaga kaasa. Eriti siis, kui tal on väga raske. Puuke hõljub tema pea kohal ja seletamatul kombel ajab laiali kõige suuremad muremõtted. Roland silkitab õrnalt käeseljaga üle roosade õielehtede ja tunneb, kuidas tema üle valgub rahu ja leplikkus. Ja mis kõige huvitavam – tema enda poeg ei löhu meelega ühtegi asja. Kuidas sinuga lood on? Kas sinul on oma isiklik lendav õunapuu?

Võitjad ei saa midagi

KALJU SAABER

Aada oli priskevõitu lõbus hakkaja tüdrukutirts, kui ta lasteaeda läks. Varsti toimus õuel Suur Mängude Päev. Kavas olid vigur- ja võidujooksud, turnimine, palli veeretamine, hüppenõoriga hüppamine ning lõpuks lauatennisepalli lusikal kandmine. Lapsed jagunesid võistkondadeks. Aga poisid Aadakest oma punkti ei tahtnud, arvasid et aeglane ja priskevõitu, ei tule isegi hüppenõoriga toime.

"Las proovib seda tobedat lusikaga pallikandmist," halastas naabripoiss Kaarel.

Solvunud Aada oli sellegi eest tänulik. Poisid ju ei teadnud, et kodus kiideti teda laua katmisel ja nõude pesemisel: "Meie Aadake on kindla perenaisekäega, teeb kõike kiiresti ja täpselt."

Ja ennäe – kui poisid, kes varem tähtsusest puhevil, jäid teistele võistkondadele alla, siis Aada tegi kaotuse topelt tasa. Kui teiste pingpongipallid ühtejärke lusikalt maha pudenesid, ületas tema esimesena finišijoone.

Kogu lasteaed plaksutas Aadale. "Kellassepa töö, ära sa ütle," kiitis Kaarelgagi tähtsalt takka. Aadakese nägu löi särama nagu oleks tal sünnipäev.

Kasvatatädi Kirsi tuli, ämber ploome kuhjaga täis. Higistel lastel hakkasid suud vett jooksuma.

"Ja nüüd, mu kullamurud, jagavad võitjad kõigile ploome. Et ei oleks võitjaid ega kaotajaid. Et poleks kibedust." Ning ta usaldas ämbri Aada kätte.

Aada hakkas lahkelt ploome jagama. Ploomid vähenesid hirmuäratava kiirusega. Lapsi oli oi kui palju. Poisid rabasid kahe käega. Varsti oli ämbriuurdesse jäänud vaid teravaotsaline libe kivi ühest ploomist. Seda ei tahtnud keegi.

"Kas ma võin ploomikivi endale võtta," küsis Aada nutumaiguga suus.

"Muidugi, kullake," kostis tädi Kirsi keset melu.

"Ploomide asemel oleks võinud kirsid olla, neid läheb ämbriisse mitu korda rohkem," torises Kaarel. "Möödunud aastal oli sama jama."

"Mis jama?" ei saanud Aada aru.

"Siis oli auhinna suur maasikort," kostis Kaarel ja tegi tädi Kirsi häält imeosavalt järele: "...Ja nüüd, mu kullamurud, jagavad võitjad teile torti." Ning jälle oma häälega:

"Jagajatele jäävad alati näpud. Võitjad ei saa midagi, selge see."

Kui hooletumad olid ploomikivid murule sülitanud ja korralikumad

prügikasti poetanud, hoidis meie Aadake ikka veel kuumaksläinud ploomikivi peos. Ta hiilis vaikselt kõrvalisse aiasoppi, kaevas sinna sõrmedega augu ja poetas seemne kuiva liiva sisse. Äkki oli tädi Kirsi tema kõrval. Aadake võpatas. Praegu oleks ta küll pingpongipalli lusikalt maha pillanud. Ta ei tahtnudki enam võitja olla.

"Mida sina siin teed, kullake?" nõudis tädi Kirsi.

"Näed ju küll, matan ploomikivi maha. Sellest kasvab suur-suur puu. Siis saan mitu ämbritait ploome ja süön kõik ise ära."

Kasvatatädi naeratas: "See, kullamuru, juhtub kindlasti alles siis, kui lasteatädi Aada ütleb lastele: "Ja nüüd, mu kullakesed, jagavad võitjad teile kõigile ploome." Sa oled ju rääkinud, et hakkad suureks saades lasteatädiks."

"Mina ütlen siis, võitjad ei saa midagi. Jagajatele jäävad näpud. Mina ütlen siis sulatõtt."

Tädi Kirsi kirsinägu muutus tõsiseks. Ent kohe ta naeratas jälle:

"Eks seda näe siis, kui oled tõesti ise kasvatajatädi. Aga nüüd tule kaasa."

Ta viis tüdruku kasvatajate tuppa, võttis kapist veel ühe ploome täis ämbri. Need ploomid ei olnud punakaspruunid. Olid vahakuldseid ja eelmistest suuremad.

"Ma arvasin kohe, et ega lasteaia ostetud ploomidest kõigile jagu, tõin neid oma koduaiast juurde. Need on nüüd teile, võitjatele."

Taas usaldas ta raske ämbri Aadakesele. Ikkagi tulevane lasteatädi.

Vesipapp

Kui külmale pöörab, siis võiks minna jõe äärde vaatama, kas vesipapp on kah kohale jõudnud. Kõige paremad on pakasepäevad, mis tõmbavad jõgedele ja ojadele jää peale nii, et ainult kärestikud ja veskitammide alused ära ei külmu. Niisugustel jõelõikudel võibki siis näha rästa suurust tumepruuni lindu, kel valge laik kurgu all. Siit see papi nimigi, sest lind meenutab kirikuõpetajat, kel must talaar üll ja valge manisk ees. Kui linnukest pikemalt vaatama jääda, siis võib näha, mis-

moodi ta aeg-ajalt kehaga nõksutab ja seegi on, nagu kummardaks kirikisand palvusi üteldes. Vanasti kutsuski rahvas vesipappi jõekirikisandaks või jõeköstriks.

Jõekärestikele ja allikalistele ojadele tuleb vesipapp meile põhja poolt – Skandinaaviast, Põhja-Soomest ja Koola poolsaare jõgedelt, kus talved käredate ja häid jahimaid kasinasti. Jahti peab vesipapp vee all.

Hüppab kärestikku ja kui jälle veepinnale vupsab, siis toob kaasa mõne puruvana, koorikloomu või koguni väikese kalakese, et see jääserval nahka pista. Teist niisuguste elukommetega laululindu meil, jah, ei ole. Vette sukeldub vesipapp igasuguse ilmaga, ka kõige käredate külma ja seepärast on tema ka jääpura. Küllap on see nimi tulnud jääpurikast.

Vesipapp laulab kogu talveaja,

aga hoogsamaks ja valjemaks muutub laul ilusatel märtsipäevadel. Laulab vidistades ja veidi kriginal ja läbi veevulina võib see kuulda olla umbes nagu kauge põldlõokese või ka punarinna laulmine. Märtsi lõpul ja aprillis, kui sulad veevoolu maruliseks muudavad, lendavad vesipapid meilt ära kodujõgedele pesitsema. Mõned üksikud paarid on Eestisse kah pesa teinud – veskitammide alla samblast ja sõnajalgadest kerakujulise kindluse kaitseks külma ja rõskuse vastu. Umbes nii nagu inimesed löövad seinad ja katused vahel üle tõrvapapiga.

FRED JÜSSI tekst ja foto

Pokumaa Sihtasutus kuulutab välja

POKUÜMINA KONKURSI

Pokuümin on sõnadeta meloodiline ühe- või mitmehäälne, vaid pokudele iseloomulik ümin.

Ümisesema on oodatud lapsed vanuses 6-15 eluaastat ja seda nii kollektiivselt kui üksi. Ümina võib vajadusel kaunistada taustpillidega.

Lisanõudeks on esinemine pokukostüümides.

Üminaid hinnatakse erinevates vanusegruppides.

Parimatele ümisesjatele väärtuslikud auhinnad; lisaks hulgaliselt eriauhindu omapärasematele kostüümidele, publikulemmikule jms.

Konkursist osavõtuks palume saata hiljemalt 30. jaanuariks oma looming kas helikandjal või noodipaberil. Kindlasti lisada ümisesjate nimed, vanused ning lühike kirjeldus, mida pokud öelda tahavad. Üks osaleja (kollektiiv) võib saata konkursile kolm tööd.

Konkursile pääsenutega võetakse ühendust hiljemalt 5. veebruaril.

Konkursi lõppüritus "Suur Pokuümiseimine" toimub 12. veebruaril algusega kell 13 Tallinna Botaanikaaias.

Konkursitööd saata aadressil:

"Pokuümin"

Pokumaa Sihtasutus

Kuldre küla

Urvaste vald

Võrumaa 66501

või ena@antsla.ee

Täpsem info www.pokumaa.ee

või telefonidel (0)5291431 (0)5163133

KARU TALVEL

Karu talvel koopasse läheb.
Karu talvel uinuma läheb.
Mina aga talvel
lumemeest ehitan.

Meeri-Kris Lust, I kl.

MA ARMASTAN TALVE

Ma armastan väga talve,
sest talvel on õues nii valge.
On tänaval kohevad hanged
ja lastel nii punased palged.

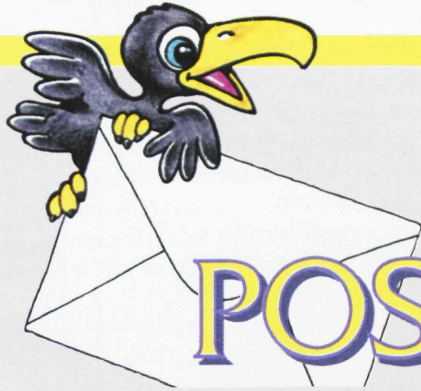
Ainult talvel saab kelgutada
ja lumisel metsateel suusatada.
Ainult talvel on olemas jõulukuu
ja tubades ehteis on kuusepuu.

Keijo Koorik, II kl.

LUME AJAL

Täna sajab laia lund.
Karuott näeb suvest und.
Ott näeb unes mesipuid,
endal aga käpp on suus.
Lumest valge alles maa,
sooja teki all on hea.

Kaarel Mägi, II kl.

Elva Gümnaasiumi laste talvelehekülg

TALVINE

Õues sajab laia lund.
Mul käib klassis mata tund.
Mõtted õues,
suusad põues.

Suusad ruttu jalga seame,
võistluse me maha peame.
Järsku kostab kilin-kolin,
see on koolikella helin.

Õues sajab laia lund,
minul lõppes mata tund...

Ats Joandi IV kl

OOTUSES

Olen juba mitu päeva valvel,
raadiost öeldi, oodata on talve.
Hommikul, kui voodist üles saan,
aknast välja vaatan, kas on valge maa.
Ei siis mulle loeks,
külm kui põue poeks.
Oleks õues terve päev,
nõnda kaua, silm kui näeks.
Sõrmed võivad olla külmast kanged,
oleks ainult kõrged hanged.
Siis ma oleks suuskamas,
mitte toas nina nuuskamas.
Niiskuse viib õige talv,
kapinurka mingi salv.

Kristo Kompus III kl.

LUMEMEMM

Lumememmed teeme suured,
sütest juurde ka veel huuled.
Ninaks porgandigi panen,
nii saab memm meil veelgi parem.

Madis Lehtoja, II kl.

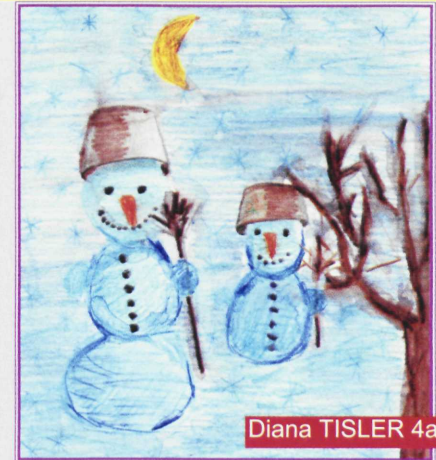
KEITY OTSIB PÄIKEST

Laupäeva hommikul ärgates tundis
linnuke Keity kõhedust. Ringi vaa-
dates ei märganud ta päikest. Ta
hakkas päikest otsima, aga ei leid-
nud teda kusagilt. Ta läks oma
sõprade juurde abi paluma. Keity
ütles: "Lendame lõunasse päikesele
järele." Sõbrad olid nõus. Uheskoos
asutigi rännuteele.

Kärolin Kiis, II kl.

Elli Marie 2b kl.

Diana TISLER 4a kl.

TALV

Valge õu ja valge järv –
igal pool on valge värv.
Kohev vaip on siin ja seal,
iga aialipi peal.

Kelgud välja, suusad alla,
kuni vihma veel ei kalla!

Lennart Linde IV kl.

TALVE TULEMINE

Talv tuleb saapad jalas,
moonakotis leivapalad.
Talv tuleb kindad käes
üle pika, pika mäe.
Talv tuleb müts peas
üle soo ja karjamaa.

Talv tuleb mantel seljas,
lumi maha sajab väljas.

Kersti Lepik, III kl.

Lauri Iives 4b kl.

Hendrik Robozi 4b kl.

SPINNERID ON KUULSAD!

Mis on spinner?

Spinner ehk Beyblade on mäng kiiresti pöörleva vurriga. Spinner koosneb viiest osast. Neist kolme - alust, raskusrõngast ja ründerõngast - saab omavahel vahetada. Aga selleks peab sul

olema juba mitu spinnerit. Veel on spinnerimängu jaoks vaja võistlusareeni ja laskeseadeldist. Ja muidugi on vaja ka veel vähemalt ühte spinnerimängijat.

Kust spinner pärit on?

Jaapanist - sealtsamast, kust Tamagotchid, Furbyd ja Pokemonid. Jaapani koomisid nimetatakse manga, Jaapani multikat anime. Animes "Beyblade" näidati hiljuti TV3-es. Sügisel hakati müüma Lays'i krõpsudes multika teemalisi papist spinnereid. Lapsed hakkasid spinnerimängus omavahel võistlema. Õige pea avastati, et Lays'i spinnerid olid "titekad" ja hakati eelistama uusi, Beyblade'i omi.

Mis spinnimises on kõige tähtsam?

Kõige tähtsam on, et lapsed saavad omavahel võistelda. Võitja on see, kelle spinner esimesena ümber kukub või areenilt välja tõrjutakse. Veel on igal spinneril oma tuumloom.

Kuidas algab mäng?

Peab olema vähemalt kaks mängijat. Kokkupandud spinner tuleb kinnitada laskeseadeldise külge. Hoides laskeseadeldist koos spinneriga õhus, võistlusareeni kohal, tuleb spinner trossist keerlema tõmmata. Tuleb hüüda: "Tähelepanu! Valmis olla! Läks!" või "Kolm, kaks, üks, las käia!" - nagu multifilmis.

Millised on erinevad spinnerid?

Spinnereid on erinevaid. Ründespinner jälitab saaki mööda võistlusareeni. Kaitsespinner pöörleb ühe koha peal ja võitleb rünnakute vastu. Kestvusspinner on ehitatud nii, et ta pöörleks või-

malikult kaua. On olemas näiteks ka spinnereid, mida saab juhtida raadio teel.

Kes on spinnerihull?

See, kes muule ei mõtle kui spinneritele. Tal on kodus vähemalt kümme spinnerit ja tema päev on mokas, kui ta pole kellelegi ära teinud.

Mida spinnimisel meeles pidada?

Paljudes koolides ja isegi lasteaiades on spinnimine keelatud. Nii et on ka inimesi, kelle jaoks spinnerid ei ole elus esikohal. Seda tuleb meeles pidada. Samuti tuleb meeles pidada, et kui sa mängid spinneriga asfaldil, kulub spinner ruttu ära. Ja kui sa mängid toapõrandal, võivad sellest jääda koledad kriimud.

Spinnerite meistrivõistlused

Sel sügisel korraldati Eestis selliseid spinnimise meistrivõistlusi nagu Toetav Vurr ja Beyblade Eesti meistrivõistlused. Viimase eelvoorud olid Tallinnas, Pärnus ja Tartus. Korraga pääses võistlema 64 last, ja võistlus toimus nii kaua, kuni oli järel 4 mängijat. Tingimuseks oli, et võisteldi Beyblade'i originaalspinneritega. Finaal oli 3. jaanuaril Pirita TOP SPA konverentsikeskuses. Seal kohtusid omavahel kõik kaheksas eelvoorus selgunud 32 meistrit. Võitja Tiit Loim Tartust sai auhinnaks arvuti. Korraldati ka võistlus lapsevanemate vahel ning huvilisi oli väga palju.

Uus mäng: mida spinnijad räägivad?

Kõrvaloleval pildil vestlevad kaks spinnerihullu karu. Aga millest nad räägivad? Mõtle välja ja saada Tähekesse aadressil Tallinn, Roosikrantsi 6 või taheke@perioodika.ee. **PARIMAD VASTAJAD SAAVAD AUHINNAKS 2 BEYBLADE'I SPINNERIT!**

Parimad vastused järgmises Tähekeses!

KIRJUTAGE LASTELE

Eesti Lastekirjanduse Teabekeskus
kirjastus Tänapäev
ajakiri Täheke

kuulutavad välja

ALGUPÄRASTE LASTEJUTTUDE
VÖISTLUSE
SARJA "MINU ESIMENE
RAAMAT"

Ootame jutte 5 - 8 aasta vanustele lastele.

Jutustuse sobiv pikkus on 2 - 4 autoripögnat (80 000 - 160 000 tähemärki koos vahedega).

Iga võistlusele toodud käsikiri peab olema kolmes eksemplaris ja varustatud märgusõnaga ning lisatud kinnine ümbrik, milles autori nimi ja kontaktandmed. Käsikirju ei tagastata.

Võistlustöid oodatakse

2. aprilliks 2004.

Zürri annab välja kolm põhiahinda.

Planeeritud auhinnafond on

53 000 krooni.

Käsikirjad palume saata või tuua aadressil:

Eesti Lastekirjanduse Teabekeskus

Liivalaia 30

10118 Tallinn

"Minu esimene raamat"

Lisainfot saab Eesti Lastekirjanduse Teabekeskusest Anne Randelt tel. 646 6488, kirjastusest Tänapäev Tiina Tammerilt tel. 650 5613 ja ajakirja Täheke peatoimetajalt Ilona Martsonilt.

Rasvatihane

Liimi kinni näo küljed 1 ja 1. Tilluke tükike 2 noka juures pööra sisse. Liimi isekeskis kokku nokapooled 3 ja 3. Liimi kinni lõuaalune 4. Liimi kuklaosa alla kinni 5 ja 5. Liimi külgedel kinni 6 ja 6. Liimi seljal 7 kinni 7A peale ja saba kõige peale.

Kui sa valid endale lendava tihase, siis kinnita tema tiivad kohale – kaarjas ülaosa lükka kuklale lõigatud avasse ja liimi tiivad piki selga kinni. Lennutiivad on mõlemale tihasele samad.

Kui tahad saada istuvat tihast, liimi kinni tiibadel olevad sisselõiked 13 ja 13, lükka ülaosa 14 kuklaavasse, pane pisut liimi ka vahele. Liimiga kinnita tiivad ka külgedelt 15 ja 15.

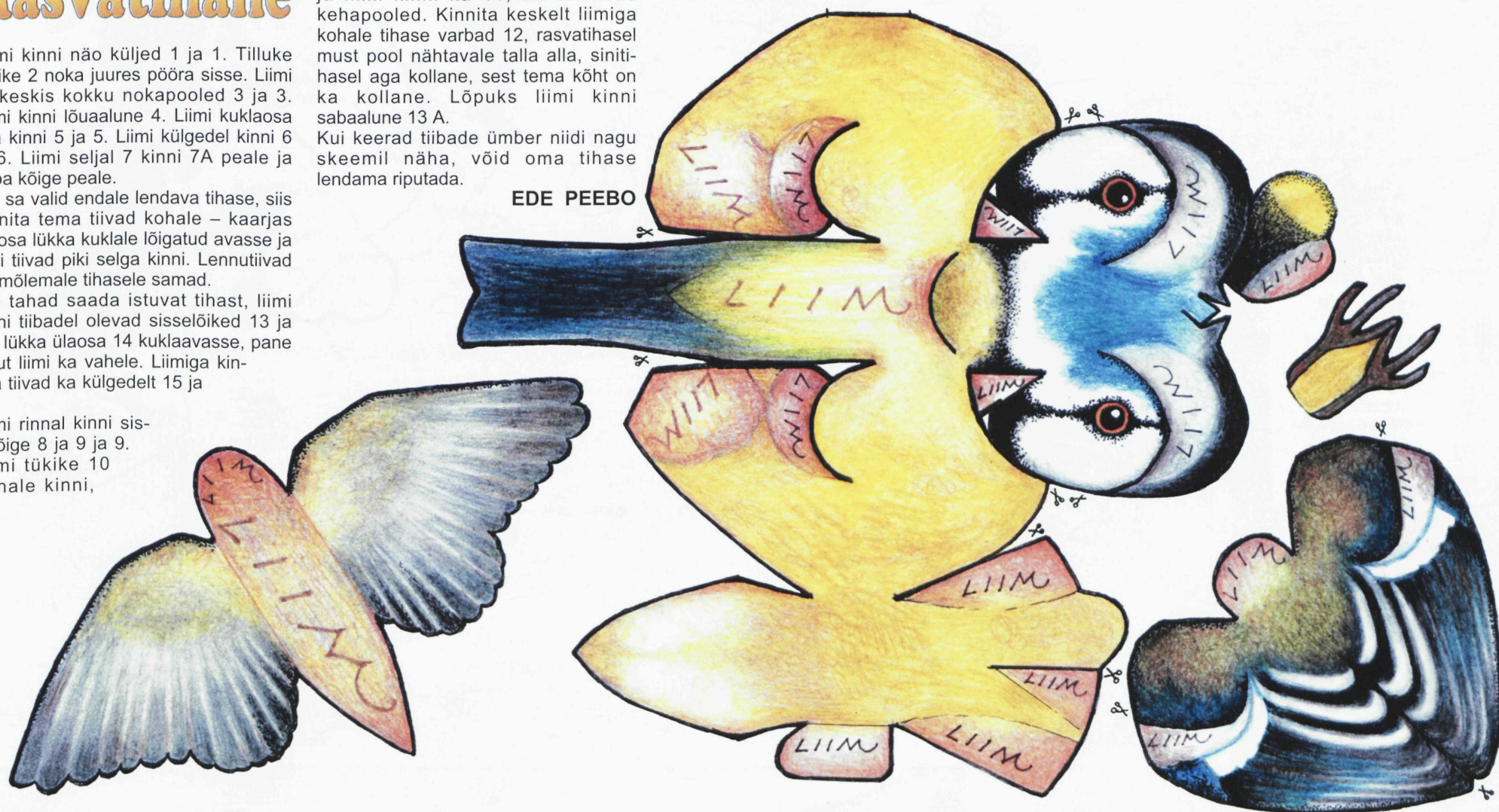
Liimi rinnal kinni sisselõige 8 ja 9 ja 9.

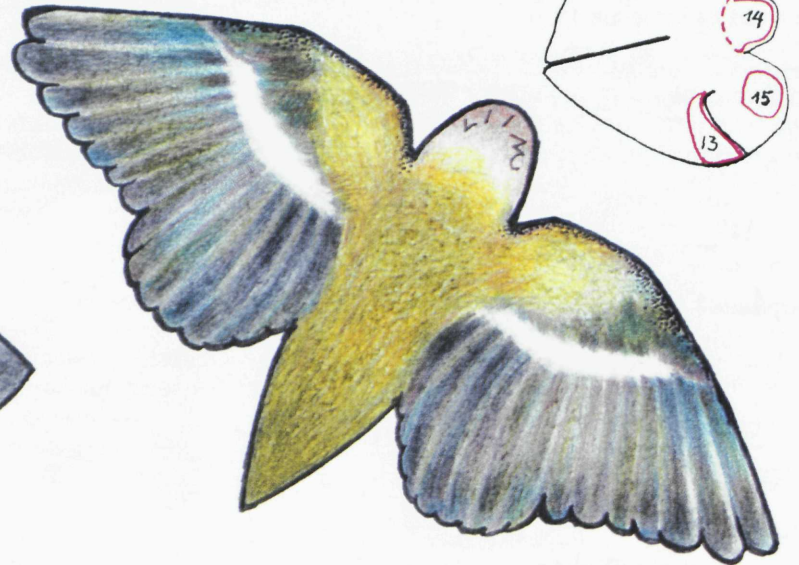
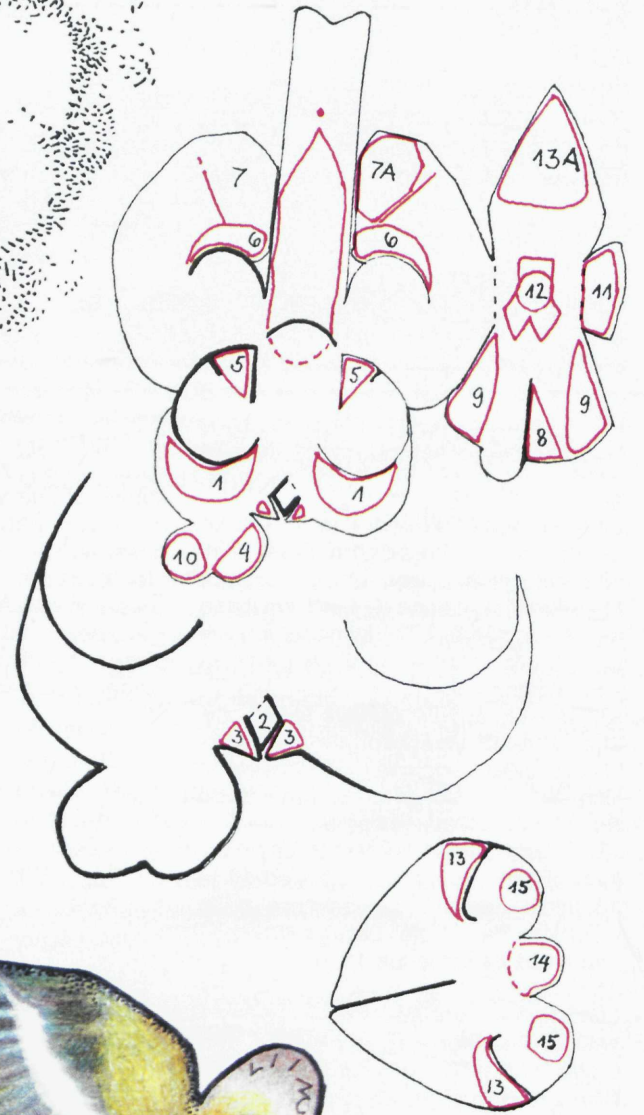
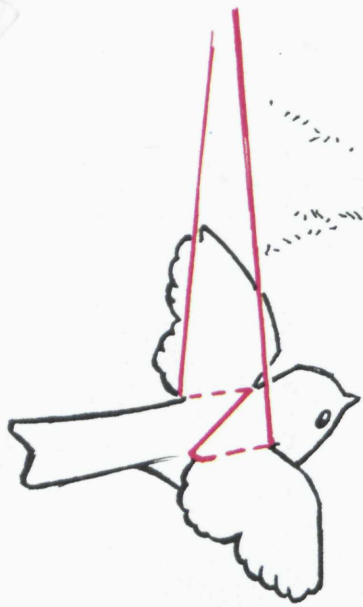
Liimi tükike 10 rinnale kinni,

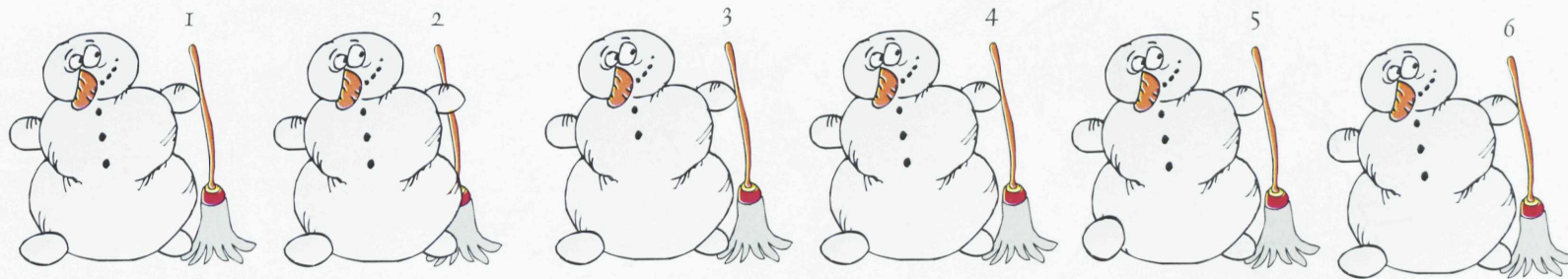
see hoiab tihase pead. Ole osavnäpp ja liimi kinni ka 11, nii ühendad kehapooled. Kinnita keskelt liimiga kohale tihase varbad 12, rasvatihasel must pool nähtavale talle alla, sinitihasel aga kollane, sest tema kõht on ka kollane. Lõpuks liimi kinni sabaalune 13 A.

Kui keerad tiibade ümber niidi nagu skeemil näha, võid oma tihase lendama riputada.

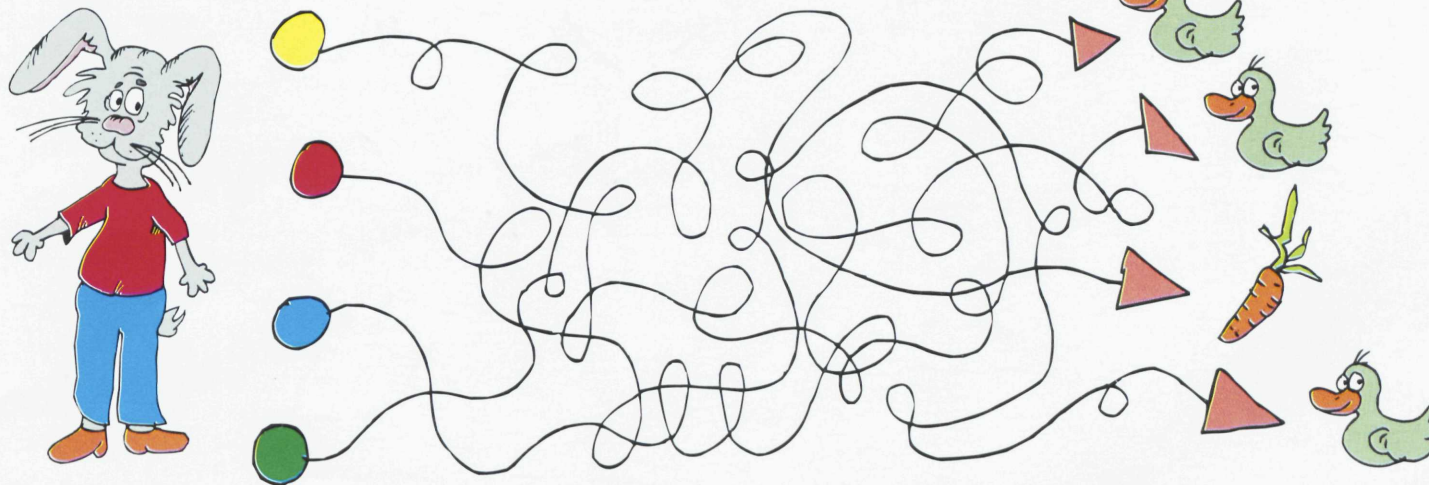
EDE PEEBO

MITU ÜHESUGUST LUMEMEEST ON PILDIL?

MILLIST VÄRVI TEED PEAKS JÄNESEPOISS ALUSTAMA, ET PORGANDINI JÕUDA?

MITU ERINEVUST LEIAD PILDILT?

VASTUSED LEIAD JÄRGMISEST TÄHEKESEST

PERIOODIKA AS
Lasteajakiri
"TÄHEKE"
Asutatud jaanuaris 1960
ilmub kord kuus

Toimetuse aadress:
Roosikrantsi 6
10119 Tallinn
taheke@perioodika.ee

Peatoimetaja
ILONA MARTSON
tel 6 463 697

Vanemtoimetaja
JAAN RANNAP
tel 6 463 697

Kunstiline
toimetaja
PRIIT REA
tel 6 463 697

Tähekest saab
tellida
otsekorraldus-
lepinguga
www.tellimine.ee
tel.
6662520
faks:6616 089
e-mail
tell @tallpost.ee
tel 6257319

Trükk
AS Printall
Tatari 64
10134 Tallinn

ESIKAANE
JONISTAS
EPP
MARGUSTE

Joonistanud ARTUR JURIN

"Täna läksin kooli – päeviku küljes oli sulg!" räägib 10-aastane Nõmme Põhikooli tüdruk Kristel Koitmaa. Kristelil on kodus kaks viirpapagoid, Rocky ja Jazz. Rocky on vanem ja emane. Jazz on noorem ja isane. Rohelise kõhuga Rocky on suurem. Sinise kõhuga Jazz on väiksem.

Nimed on papagoidele pandud iseloomude järgi – kui Kristel Rocky sai, tegi see lärmi nagu mõni rockbänd. Aga aja jooksul jäi kurvaks, hakkas nokaga peeglist toksima. Selge, et otsis omasugust. Nii tuli Jazz.

Rocky on pärit lemmikloomade poest, Jazz saadi lehekuulutuse peale. Poest ostetud papagoi oli vist ka seetõttu rahutum, et müüjad ei osanud tema eest nii hästi hoolitseda kui Kristeli pere. Jazzilapsepõlv on olnud õnnelikum. Küllap seetõttu on ta ka leebem. Aga kuna Rocky oli enne Jazzit, siis on tema see, kes kamandab. Näiteks kui Jazz vett joob, võib Rocky ta vabalt ära ajada. Vaat kus tulehark!

Mõni arvab, et papagoid on suured lobamokad. Inimese keeles Jazz ja Rocky küll rääkida ei oska. Omas keeles räägivad. Üks inimesega koos elav papagoi võib küll vahel mõne sõna ära õppida. Aga kui papagoil juba paariline on, siis ta inimesõnu õppida ei taha, teab Kristel.

Papagoisid on huvitav jälgida – mida nad parajasti teevad. Kristelil on ka üks väike kevadlaul, mida ta lindudele laulab, et neid rahustada. Viirpapagoid on väga ilusad ja õrnad linnud, kes tahavad sooja tuba. Puurist nad eriti väljas ei käi. Kui tahad, et papagoid magaks, tuleb puurile must kate peale tõmmata. Siis nad mõtlevad, et on öö.

Tibusid Jazzil ja Rockyl veel ei ole. Kristel tahaks küll. Möödunud kevadel oli küll nii, et Rocky tegi omale puuri nurka "pesa" ja istus seal, justkui muneks. Jazz hoolitses ta eest, tõi

Papagoid, kass ja Kristel

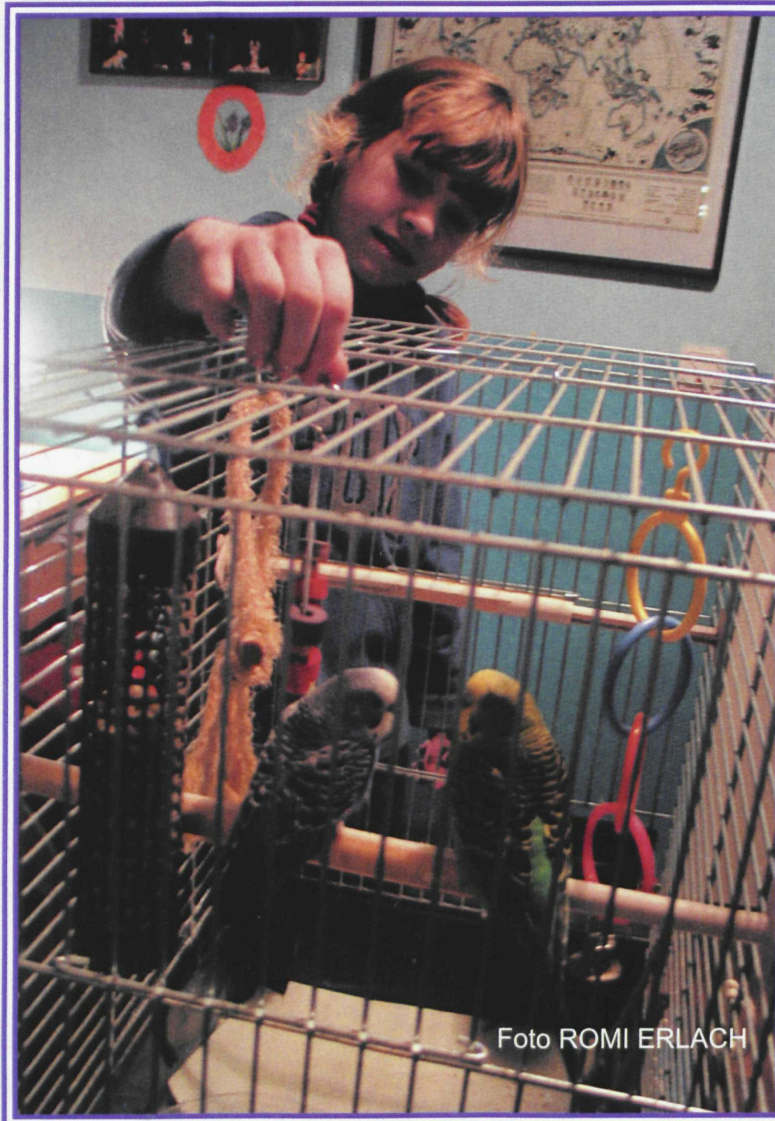

Foto ROMI ERLACH

toitu. Aga mune ei tulnud. Võib-olla järgmisel kevadel.

Kristeli peres on tegelikult kass ka. Kaheaastane Killi, suur isane. Teeb, mis tahab, käib õues, millal tahab. Vahel on öö otsa ära. Killi ajab oma asju: murrab hiiri ja isegi linde. Papagoisid peab ta nähtavasti enda omadeks. Möödunud suvel juhtus selline lugu, et Killi ronis lahtisest aknast sisse, heitis puurile pikali ja jäi magama. Rocky ja Jazz olid väga ehmunud, aga Killi omadega väga rahul.

Kuigi Kristel on linnatüdruk, on tal loomi ümberringi palju. Lindude söögi- majas käivad tihased ja vahel isegi leevikesed. Õues seuvad ringi oravad. Enne papagoisid on Kristelil ja tema vennal Villemil olnud ka rott Albert ja käabushamstrid. Kristel tahaks omale koera ka. Sellist suurt, kes valvaks aeda. Selle peale on tema vanemad ka mõelnud.

Kristeli ema töötab loomaaias ja seetõttu on tüdruk seal ka sage külaline. Ta käib ka loomasõprade ringis. Veel õpib ta Nõmme muusikakoolis viiulit ja mängib lauatennist. Kristel tahab saada loomarstiks.

"Minu unistuseks on võtta endale madu. See on minu lemmikloom. Väiksena mõtlesin, et mul on madudest kahju," räägib Kristel. "Teisi loomi veetakse koju, neid armastatakse. Madusid aga inimesed kardavad. Kahjuks saan ma madu võtta ainult suurena – ema räägib, et ta koju madusid ei taha."

Hea Tähekeselugeja! Kui sul on kodus loom, kellest sa tahaksid rääkida, siis kirjuta meile!

Meie uus aadress on Roosikrantsi 6, Tallinn, Tähekesel toimetus.

Kirju saab saata ka aadressil taheke@periodika.ee

ILONA MARTSON